

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm Mark Longleynek, hogy meghívott az első általa tartott HTML-tanfolyamra. A helyi közösségben a kollégáim közül senki sem hallott még akkoriban a HTML-ről, és Marknak még azelőtt kellett meghívni az embereket a tanfolyamra, hogy bizonyítsa, hogy fel tudja tölteni a helyeket, mielőtt a hatóság engedélyezte volna neki, hogy meghirdesse a tanfolyamot. Készített egy remek tantervet, ami annyira erős volt, hogy még sok későbbi szemesztert megért. Amikor úgy döntött, hogy abbahagyja az oktatást, átadta nekem az oktatói feladatokat, és én évekig tanítottam alapszintű HTML-t. Ez az oktatói tapasztalat vezetett el arra az új megközelítésre, hogy egy egységbe foglalva tanítsam a HTML-t és a CSS-t, úgy, ahogy ebben a könyvben is.

Hálás vagyok a Sybex alább felsorolt nagyszerű munkatársainak a könyv elkészítésében nyújtott felbecsülhetetlen segítségükért. Köszönöm Willem Knibbe sorozatszerkesztőnek, hogy hitt a munkámban, és áldását adta rá. Köszönöm Pete Gaughan szerkesztőnek, hogy gondoskodott róla, hogy a könyv tartalma a lehető legjobb legyen, és megszerezte a szükséges engedélyeket ahhoz, hogy a mások által készített programokból vagy weblapokról származó képernyőképeket felhasználhassam a könyvben. Köszönöm Sally Engelfried tördelőszerkesztőnek, hogy kijavította a helyesírási hibáimat, és ellenőrzése alatt tartotta szörnyű szenvedő szerkezeteimet. Emellett köszönöm a lektoroknak, hogy nem hagytak minket elrugaszkodni a valóság talajáról. Köszönöm Leslie Light termékszerkesztőnek, hogy talált nekem illusztratori segítséget, és segített betartani a határidőket. Külön köszönet Molly E. Holzschlag műszaki szerkesztőnek, hogy gondjaiba vette a könyvet, és kiemelkedő szakértelmével segített megnyugtatni, hogy a könyvben minden információ helyes.

A 360-as autópálya Austin városában található híres hídját ábrázoló fényképet a Texas állambeli Austinban működő John Seibel Photography cég fényképésze, John Seibel készítette (www.johnseibelphotography.com). Hálával tartozom a Beat Divas (www.madykaye.com/divas) jazztriónak is, hogy megengedték, hogy használjam egy hangklipjüket.

Bevezetés

Ebből a könyvből egy egységbe fogva tanulhatjuk meg az Extensible Hypertext Markup Language (XHTML, *bővíthető leírónyelv*) nyelv és a Cascading Style Sheets (CSS, *rangsorolt stíluslapok*) stíluslapok használatát.

Én egy közösségi főiskolán tanultam meg a HTML nyelvet néhány év alatt. A jelenleg kapható HTML-oktató könyvek általában előbb megtanítanak mindent a HTML nyelvről, és csak azután térnek rá a CSS stíluslapok ismertetésére. Én úgy gondolom, hogy ez a kettő szorosan összetartozik, és egyszerre kellene őket megtanulni. Több oka is van, hogy miért ezt a megközelítést választottam:

- Abban a pillanatban, amikor egy tanulónak sikerül megjelenítenie egy szót egy weblapon, máris érdekelni kezdi az is, hogy hogyan lehetne azt szebbé tenni: hogyan lehet megváltoztatni a betűk színét vagy helyét. Ezeket az igényeket szabványokon alapuló kóddal csak egyféleképpen lehet kielégíteni: a CSS használatával.
- Ha az XHTML kód megírásakor tisztában vagyunk azzal, mit szeretnénk elérni a CSS segítségével, az nagyban megkönnyíti a CSS használatára alkalmas weblapok készítését. Ekkor ugyanis a CSS segítségével formázható horgok, fogantyúk és tartók használatával építhetjük fel a weblapokat.
- Ha megtanuljuk, hogy a CSS stíluslapokat szem előtt tartva írjunk XHTML kódot, könnyebb lesz olyan weblapokat terveznünk, amelyeket a modern böngészők gyorsan töltenek le és hiba nélkül jelenítenek meg, illetve amelyek jól áttekinthetők, és sokáig használhatók maradnak. Ezek olyan tervezői képességek, amelyeknek akkor láthatjuk sok hasznát, amikor kilépünk a munkaerőpiacra, és ebből szeretnénk megélni.

A HTML és a CSS rövid története

Lépünk vissza pár évet a HTML 4 és a CSS1 fémjelezte időszakra. Mindkét szabványt a World Wide Web Consortium (W3C) szabványszerkesztő csoport alakította ki annak érdekében, hogy el lehessen választani a weblap szerkezeti felépítését és megjelenítését. Az e könyvben használt kifejezésekkel élve a szerkezeti felépítést az XHTML, a megjelenítést pedig a CSS határozza meg.

A HTML 4 és a CSS előtt a megjelenítés be volt építve a HTML kódba, mégpedig elemek, jellemzők (attribútumok) és értékek formájában. Ezek segítségével határoztak meg mindent, amit most CSS stílusokkal adunk meg. Az XHTML nyelvben az elemek a weblap olyan részei, mint a címsor, a bekezdés, a kép, a lista, a táblázat vagy az idézetblokk. Minden egyes weblapon több száz olyan jellemző és érték tartozhat a HTML elemekhez, amelyek kizárólag csak megjelenítési célokat szolgálnak. Emiatt a weblapok nagyon nagyra nőnek, és nagy sávszélesség kell a letöltésükhöz. A jelenleg használt szabványi előírások kialakítására irányuló mozgalom célja többek közt a HTML lapok egyszerűbbé tétele, valamint a nagy sávszélesség igényelte költségek visszafogása és a letöltési idő csökkentése volt.

A CSS előtt az elemek helyét csaknem lehetetlen volt pontosan megadni a weblapon. A legtöbb tervező rájött, hogy táblázatok használatával mégis megoldható az elemek elhelyezése a weblapokon, de ezzel is volt egy gond. Számos eszköz, például a csökkentlátók által használt hangos képernyőfelolvasók összefüggéstelen szövegrészekből álló érthetetlen zagyaságot állítottak elő a weblapokon táblázatokban elhelyezett tartalmakból, különösen akkor, ha több táblázat volt egymásba ágyazva. A CSS és a szabványosításra irányuló mozgalom további célja volt, hogy a weblapokat bármilyen eszközzel meg lehessen tekinteni. Ezt a weblapok elemeinek elhelyezésére szolgáló új módszerekkel kívánták elérni.

A megjelenítés egy további lényeges hibája, amelynek megoldására a CSS-t és az XHTML-t szánták, az elemek logikátlan használata volt. A CSS bevezetése előtt ugyanis sok elemet hibásan használtak, legalábbis abban az értelemben, hogy nem arra a célra használták őket, amire azokat szánták.

A CSS előtti időkben nem volt lehetőség például a szövegbehúzás megjelenítésére. A behúzott szöveg megjelenítésére behúzásos elemeket, például listákat és idézetblokkokat használtak. Ha a behúzott szöveg igazából nem lista vagy idézetblokk volt, felborult az adott elem szerepe és tervezett felhasználási módja (vagy hibás felhasználása) közötti logika.

A kezdetek óta a Világháló sokat fejlődött, és elérte azt a pontot, amikor egy weblapnak meg kellene jelennie egy böngészőben, egy kézisámítógépen vagy akár egy mobiltelefonon is. Ahhoz, hogy a weblap tartalma helyesen jelenjen meg az internet-használatra alkalmas eszközökön, az elemeket kizárólag a logikailag megállapított céljukra szabad használni: a címsoroknak tényleg címsoroknak kell lenniük, a listáknak valóban listáknak, a táblázatokba csakugyan táblázatos adatokat kell felvenni, és így tovább. A CSS lehetővé teszi a megjelenítés szabályozását az XHTML elemek megfelelő használatára vonatkozó logikai rend megőrzése mellett.

Kiknek szól ez a könyv?

A *HTML és CSS: webfejlesztés stílusosan* a kezdőknek szól, akik semmit nem tudnak sem az XHTML-ről, sem a CSS-ről, valamint azoknak, akik a HTML-t ugyan már ismerik, de a CSS területén még kezdők.

A könyv erőteljes kezdőlökést ad, bár nem tanulható meg belőle minden részlet sem az XHTML-ről, sem a CSS-ről. Mire a könyv végére érünk, elegendő tudásunk lesz ahhoz, hogy nekilássunk azoknak a könyveknek, amelyek tényleg mindent megtanítanak ezekről az eszközökről. A könyvben elszórva rengeteg megjegyzést és tippet találunk, amelyek olyan remek könyvekre és internetes erőforrásokra utalnak, amelyek segítenek az itt tanultakra építve továbbfejleszteni a tudásunkat.

Amit a könyvből meg lehet tanulni

A könyvből meg lehet tanulni a szabványokon alapuló, a böngészők által megjeleníthető, CSS segítségével formázható weblapok megírásának alapjait.

A könyv ismerteti a Hypertext Markup Language (HTML, hiperszöveges leírónyelv) legújabb változatát, amelynek XHTML a neve.

A HTML az XHTML előtt megért néhány változatot. Ezek közül a HTML 4.01 néven ismertet még mindig elég széles körben használják, és egészen jól használható weblapokat lehet vele létrehozni. Az XHTML és a HTML 4.01 között nincs sok különbség, és a könyv elolvasása után mindkettőben képesek leszünk kódot írni.

Az XHTML-re azért esett a választásom a könyv megírásakor, mert ez a legújabb előírás, és a legújabb előírás (más néven *szabvány*) használata lehetővé teszi, hogy olyan weblapokat tervezzünk, amelyek többféle böngészőben és többféle eszközön is nagyjából ugyanúgy jelennek meg.

A CSS-nek is többféle változata van. A könyv a CSS 2-t ismerteti, ismét csak azért, mert ez a legújabb.

A hangsúly az XHTML és CSS kódok szabvány szerinti megírásának megtanulásán van. Azokat a megoldásokat, amelyek nem részei a szabványoknak, csak nagyon érintőlegesen fogom ismertetni. Az ilyen nem szabványos megoldások neve trükk, „kijátszás”, szűrő vagy szükségmegoldás. Ezek közül a trükkök vagy szükségmegoldások közül csak a mindenképp megkerülhetetleneket fogom megemlíteni.

A könyv elolvasása után képesek leszünk áttekinthető webhelyeket létrehozni. Az áttekinthetőség azt jelenti, hogy a tartalom jól olvasható, mert az ennek útjában lévő akadályokat megszüntettük. Megtanulunk olyan weblapokat készíteni, amelyek minden rendszeren, minden böngészővel és minden eszközzel jól olvashatók.

Mivel foglalkozik a könyv?

A könyvet az ésszerű haladásnak – a weblapok tervezési és kialakítási folyamatának – megfelelő sorrendbe szerveztem. Mindegyik fejezet bővíti a tudásunkat, így a könyv végére már szakavatott weblapkészítők leszünk. Amikor megismerünk egy új XHTML elemet, megtanuljuk annak a CSS segítségével történő formázását is, a tanultak gyakorlatba való áthelyezése végett pedig minden fejezetben létrehozunk igazi weblapokat is.

Az 1. és 2. fejezetben a Világhálóval (angol nevén World Wide Web, rövidítve WWW) és a weblapok készítésére szolgáló eszközök használatával kapcsolatos alapismereteket és némi ezekkel kapcsolatos háttérinformációt olvashatunk. A 3. fejezet kezdetére már tudunk készíteni egy egyszerű weblapot, a 4–11. fejezetekben pedig a weblaptervezés és -kialakítás új módszerét ismerhetjük meg a címsoroktól a bekezdéseken, hivatkozásokon és képeken át az űrlapokig, hogy csak néhány elemet említsek.

A 12. fejezetből megtudhatjuk, mik az első és kihagyhatatlan lépések, ha fel szeretnénk rakni a weblapot a Világhálóra. A 13. fejezetből azt tanulhatjuk meg, milyen különleges formázást igényel egy weblapló (angol szóval *weblog* vagy röviden *blog*), a 14. fejezet pedig a weblaptervezés néhány alapelvét ismerteti.

A legtöbb fejezet végén van egy pár ötlet, amelyek segítségével próbára tehetjük a tudásunkat, és megpróbálhatunk az adott fejezetben tanult új ismereteket felhasználva saját magunk létrehozni dolgokat.

Gyakorlati példák

Számos fejezetben találhatunk igazi weblapokról vett olyan példákat, amelyek jól szemléltetik az adott fejezetben tárgyalt anyagot. Ahhoz, hogy a valós életből vett példák közül a legtöbb tapasztalatot nyerjük, meg kell néznünk a weblap forráskódját. A legtöbb böngészőben van *Nézet* menü, és abban *Forrás* vagy *A forrás megtekintése* menüpont, amelyre kattintva megtekinthetjük, hogyan írták meg az adott weblapot.

A CD tartalma

A CD tartalmazza a Style Me Challenge Page (Formázási feladat) weblapot. A könyv befejezése után létrehozhatunk különféle stíluslapokat, amelyek segítségével szabályozhatjuk ennek az egyszerű HTML lapnak a megjelenését. Ha sikerül olyan stíluslapokat létrehoznunk a Style Me weblaphoz, amelyekkel meg vagyunk elégedve, az azt bizonyítja, hogy már készen állunk arra, hogy saját magunk tervezzünk igazi weblapokat.

A CD-n található pár böngészőprogram Windows és Macintosh rendszerre is. A mellékelt böngészők a különféle gyártók lehető legfrissebb és a szabványoknak leginkább megfelelő változatai. Telepítsük mindet a számítógépre, hogy több böngészőben is meg tudjuk tekinteni a saját készítésű weblapokat.

A CD-n rábukkanhatunk néhány HTML- és CSS-szövegszerkesztő eszköz próbaváltozatára is, Windows és Macintosh rendszerhez egyaránt. Ezekre a próbaváltozatos programokra nincs szükség a HTML vagy a CSS lapok megírásához – megteszi bármilyen alapszintű szövegszerkesztő –, de számos olyan hasznos szolgáltatásuk van, ami a HTML kód írásakor megkönnyíti például a színek megadását vagy a szövegbehúzást.

A Visibone (www.visibone.com) engedélyezte, hogy feltegyük a CD-re előugró színablakaikat is. Ezek olyan színpaletták, amelyek a HTML kód íráskor nyitva tarthatók a számítógép asztalán, és színeket és színneveket tudunk róluk választani.

Az egyes fejezetekben végzett munkákhoz szükséges fájlok szintén a CD-n lelhetők fel. Ezeknek a segítségével tanuljuk meg igazából a HTML és CSS lapok készítését, mivel az egyes fejezetekben előrehaladva tényleg be kell írunk a szükséges szöveget, és azazal kell utána dolgoznunk. Az elvégzett munka hatását azonnal meg is tekinthetjük valamelyik böngészőben.

A szerző elérhetősége

Az olvasók megjegyzéseit mindig örömmel veszem. Levelet a virginia@vdebolt.com címre lehet nekem küldeni, illetve a www.webteacher.ws címen lévő Web Teacher (Weboktató) című webhelyemet felkeresve érhetnek még el.